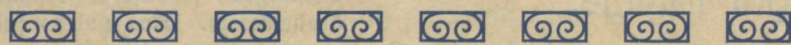

Noorte Ebu

Nr. 4

1931

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Koidu t. 68 b—6

Kirjatoimetaja: E. Rosenstrauch — Tallinna, postkast 284

„Noorte Elu“ — toimet. aadr: Tallinna, Koidu t. 68 b—6

„ „ — talituse „ „ Koidu t. 68 b—6

„ „ — kirjad „ „ Postkast nr. 284.

„Noorte Elu“ tellimisraha võib maksta postkontorisse C. E. liidu jooksvale arvele nr. 30.

„NOORTE ELU“

maksab aastas:

lihtpaberil postiga .	1,30 krooni,	postita .	1,20 krooni
heal „ „ .	2,00 „ „ .	„ „ .	1,90 „
Välismaale lihtpaberil 1,80 „	„ heal paberil	2,50 „	„

Emadele.

Kui sagedasti tarvitavad wanemad ebaõiget miisi, walega pettes wõi narrides oma lapsi kui ei oska wõi ei taha wastata neile õieti. Tahetakse wähe-maga wälja tulla. Pärast makjab see end walusalt kätte.

Keegi ema sai selles kibeda õpetunni. Ta ei tahtnud, et ta wäike poeg jookleks teiste lastega jõe rannale ja seepärast ta seletas pojale, et seal on karusid, kes teda murravad. Ühel päewal läks õpe-taja sealt mööda ja nägi, kuidas teised lapsed rõõm-salt mängisid rannal, kuid kaugel mäel istus wäike poiss ja waatas neid.

Õpetaja läks ta juure ja küsis, miks ta ei mängi kaasa.

„Ema ütleb“, wastas laps, „et ma ei wõi minna sinna. See on hädaohtlik, sest seal all on karusid.“

„Selles ju ema on walesti õelnud, sest see ei ole tõsi.“

Poeg läks koju ja ta küsimuse peale pidigi ema wastama, et õpetajal on õigus — seal ei olnud karusid.

„Tule“, ütles ta, „palume ühes. Ema ütleb, et ta on kurb selle üle, et ta on õelnud sulle seda, mis pole õigus.“

„Kuid ema“, ütles laps, „kas ei oleks parem, et mina ütlen seda Jumalale, sest mõtle ometi, kui ta ei usuks sind!“

Wast siis ema õieti käsitas, mida oli teinud.

Wana südamelaste wiisid.

Lõuna Austraalias töötawa saksa misjonijaama tuli ühel päewal keegi wanem päalik, et end lasta ristida. Ristimistoiming peeti pidulikult, kuid punased willatekid, mida harilikult anti uutele kristlas-tele kingiks olid õnnetuseks otja saanud.

„Mis?“ küsis wihastunud päalik. „Kas mingisugust punast tekki ei saa! Seitseteist korda olen ma nüüd ennast lasknud ristida ja igakord olen teki saanud! Kuid nüüd lähen ma katoliiklaste juure.“

Wana süda wõib kõik kombad teha nõid Siimona kombel, kuid kõik seda oma kasu pärast. Tõsine meeleuudendus on aga kaugel weel ära.

See wastus.

Witnaklaasi kõrgele tõstes astub õpetaja ette keegi joomamees ja küsib jultunud tooniga: „Kas

teie teate, mis sugune jalm piiblis on kõige lühem ja kõige kasulikum?“

Õpetaja jäi kahemahel olles waatama, ega teadnud äkitselt küsimusele wastata.

Siis tõstis pilkaja klaasi üles, kallast selle sifu oma kurku ja ütles: „Mul on janu!“

Mõistes mehe pilget tegi õpetaja talle oma poolt äkilise küsimuse: „Aga kas teie teate, mis sugune jalm piiblis on kõige rängem?“

Allatanult waatas mees õpetaja otja ega teadnud midagi wastata. Seal ütles õpetaja talle tõhise ja walju häälega: „Mind waewatakse wäga ses-sinaises tuleleegis!“

Miks nii ühehülgselt?

Ujalehed jutustasid kellegist naisest Inglismaal, kes mõisteti surma 9 kuuse lapse tapmise eest, kuid et ta oli rase, läkati edasi kohtu otsuse täitmine kuni on sünnitanud lapse. Oleme ka saanud teada, et tal oli neli last ja küt mees ei annud talle mingit abi, tegi ta meeleheitel selle kuriteo.

Tõsi on see: ta elas lahus mehest. Nii tapetud lapsel kui ka sellel, mida ta nüüd ootas, on teine isa. See lesk mees andis talle mõnikord mõne shil-lingi nädalas. Jõuluõhtul oli tal 11 nädala üür wõlga toa eest, kus asus oma nelja lapsega. Ta saatis siis noorima lapse isale järgmised read: „Wae-walt tean, kuidas hakkama saada. Kui seisukord weelgi paheneb, lähen hulluks.“

Siis ta wiis lapse isa juure selle teadmise-ga, et ta ei wõinud enam hakkama saada. Jäa saatis lapse wanaema juure, kes jälle selle saatis tagasi emale. Hädas proowis ta — samal jõuluõhtul — ühes las-tega pääseda waestemaija, kuid ebaõnnestus. Ta-gasi jõudes koju, pani ta meeleheitel lapse gaas-tahju ja awas kraanti.

Kelle süü on see jõulune tragöödia? Kas mitte juurel määrat selle mehe, kes lükkas naise õnnetuse hoolimata tagajärgedest? Naine mõistetakse surma. Wäga wõimalik, et ta karistus muudetakse 20 aastaks wangipõlweks. Kuid mees, sama suur süüd-lane selles tragöödias, käib ringi „aumehena“, waba õnnetuks tegema muidki kergetükkide naist.

Ühise patu eest peaks olema ka ühine karistus. Teisjugune seaduse tarwitamine on ühehülgsne, wäär, ärastidetaw. Kas poleks juba aeg parandada seda ebakohta?

„Sotahuuto“.

NOORTE ELU

EESTI USKLIKKUDE NOORTE C. E. LIIDU AJAKIRI

Nr. 4

Üksteistkümmes aastakäik

1931

Arg 31 P
Noorte

KIITUSLAUL.

Minu kiituste ülestõusu kellad
hõbehelinaid ohvrigu sull,
sest su silmad, nii imehelled
rahu toovad mul jõuetul.

Minu laulud Sulle oo, Meister —
okaskrooniga valudemees!
Oled iganes mis sa küll teistel,
mina põlvitan põrmus su ees.

Ristipuu küll kaunim troonist
verinarmad au purpuri eest.
Ah kui koit, öö süngjast foonist
Oviir kulla särav rist.

Minu kiitused sulle oo, Meister
ori olin, sa vabastid mind!
Olgu põlgeks sa küllalt veel teistel,
Sinu oma mu süda ja hing!

Eevald Mänd.

Märts 1930. Tartus.

Wäiksed asjad.

Ühes wäikeses asjas võib aga ka palju paha peituda.

„Wõlke finni wäikesed rebased, kes wiiumäe ära rikuvad!

„Kusad, ilmsüüta loomakesed meie mõttes. Oleks fiin hoiatatud elefantide ja karude eest, kes maha tallavad ja sötkuvad, seda oleksime wast paremini mõistnud. Ja ometi võib wäike, näiliselt ilmsüütu, asi omas mõjudes kahjulikum olla kui mõni suur ekssjamm.

Kord wiis keegi, fisserändaja Austraaliasse ühe paari kodujäneseid. Kuttu figisid nad ja ei kestnud kaua, kui neist sai Austraalia nuhtlus. Walitus peab juuri summasi wälja andma sõjas kodujäneste wastu, kes tahawad häwitada põllud ja istandused. Meie aga oma kodumaal paitame ja kaswatame neid päris huriks.

Ameerika Ühendriigid peawad samuti miljardeid dollareid kulutama teatud wäiksete putukate wastu wõitlemiseks, kui ei taha ilma jääda puuwiilla saagist.

Arme mõõdame asju nende wälispidise kogu waid nende mõju järele. Wäikesed asjad wõiwad teha palju paha. Wäikesed järelandmised kiusatustes, tühised kõrwalekaldumised ja hooletused mõjuwad pahasti. Meie iseloomu arengus etendawad wäga suurt osa nad. Wäikesed allajäämised patule ja halbusele jätawad jäljed meie hinge, walmistawad teed suurematele pattudele ja kujundawad meist nõrga iseloomu. See wastu wõit wäikse kiusatuse üle annab meile jõudu ja julgust suuremagi wastu astuda.

Meie iseloomu kujundawad just wäikesed asjad — pifiasjad meie igapäisest elust. Kes pole wäikeses asjas wõitja, see pole seda ka suures. Kes tahab olla kangelane, aga ei wõida oma igapäisi äritusi ja tufaseid meeleolusid, see pole weel kangeltsi kangelane. Kui mõnigi meist on omale ettekujutanud seikukohti, kus oleksime walmis minema surma ja tuleriidale Jeesanda pärast, aga seal juures pahanadatud ja wihasstatud saime mõne wäikse haawamise wõi tühise sõna pärast wõi ehk seepärast, et meile wäärilist au ei antud.

Olgem suured pifiasjades ja siis oleme tõelised suured!

Wäikesed põue-patud wõiwad saada saatuslikuks ilusamalegi usuelule, seda määrada, ning tühised asjad meie südameelus murda tugewamagi elu.

Waatafin kord tormist murtud suurt puud. Ja

Sige raha.

Ära püüa maksta oma patuwõlga Jumala juures heategudega ja maeste eest hoolitsemisega; need on ainult wäärhahad, mis ei kõlba; neil on wäärtus küll maailma filmis, mitte aga Jumala ees. Tema ees kõlwab lunastushinnaks waid see raha, millele on kirjutatud: „Waata, Jumala Talle, kes ärawõtab kõik maailma patud!“

* * *

Meie kõik elame jumalariigis wõtmisest ja andmisest. Meie wõtmine on palwe ja meie andmine — armastamine. Mõlemad on dieti wõimalikud usule, mis ainult Jumala armust elab. See eluandew Jumala arm on ainuke, mis suur on inimeste keskel ilmas.

Bodeischwingh.

mida ma nägin! Ta oli feest läbi ja läbi usfidest sõõnud ning mäda. Ta ei wõinutki seisma jääda. Wäikesed usfid olid nägematult inimfilmale seespool oma uuristawad tööd teinud. Wälispidi paistis olewat kõik korras, kuid kord tuli langus.

Mitmete langus on ammu juba alanud — tal on pikk eellugu. Pifikesed usfid on kord leidnud maad südamesse ja selle läbi sõõnud. Wälispidised kombes ja koguduslised korraldused ning töist osawõtt pidasid weel ülal, kuid kord kui töös tuli wapustusi — langesid nad.

Meie tänapäewa inimtonna suurim waenlane pole enam waenlase sõjawägi, waid palja filmale nägematu batsillus, mida näeme waid mitmesaja kordjel juuredamisel. Tungiwad nad inimese organismi ja jaawad seal aset, siis murravad nad maha ka wõimsama mehe.

Apostel Jakobus räägib meile keelest, kui wähe-mast liikmest meie ihus, mis aga wäga palju paha sünnitada võib. Suur on keele pattude register: waled, kawalad sõnad, suurustamine ja hooplemine, sajatamine, keelepeksmine ja keelekandmine, laitudes, tühised ja kergemeelsed sõnad j. n. e. Ja seda teeb kõik üks wäike liige meie ihus. Meie wõime oma keelega teist surmawalt haawata, laimu alla saata, igawesti ära tõugata Jumalast.

Wäikesed ülestunnistamata patud meie minewikust wõiwad saada nii suurteks, et nad kord meil õnnistuse ukse sulewad. Keegi usklik ei saanud seepärast surra ja waewles hingepiinades, et ta oli wõtnud teiselt 3 kubu õlgi ja seda maha salanud kohtus. Kui tühine asi iseenejett, kuid millise ülepääsmatu mäe sünnitas ta surma tunnil. Ah, korraldagem oma minewik kõigest ka wäiksetest wargustest, waledest ja muust sarnasest, kui ei taha saada piinawat surma tundi ja igawikku!

Wäike liiwaterake ei tee küll mingit tafistust wankrifõidul, kuid võib küll seisma panna kella wärgi peene. Korraldamata asjad, kadused ja kohtumõistmised jumalariigi töis wõiwad lufustada taewa.

Asjatuks osutuwad siis meie palwed. Polnud suur ka Akani wargus, ometi olid tal suured ja kurwad tagajärjed: Jsaraeli kaotus ja Akani hurm.

„Wõlke finni need wäikesed rebased, kes wiinamäed ärarikuvad.“

B. Sint.

Kaanepilt

kujutab Lemminkäise ema nuttu poja laiba juures. Atne mõetud „Kalewalast“. Wäikne nädal jutustab meile ka leinast, mis wallutas Jeesuse ema südant, nähes poega piinatuna rahwa ees ja pärast ristipuul surewat. Seal nuttis ema sõda walusaid pifaraid, kui wõeti Jeesus furnuna ristilt ja kanti külma hauda.

Pildi on maalinud Akseli Callén Kallela, Soome juurimaid kunstnikke, kes hiljuti suri ja suurte auawaldustega maeti.

„Aga sinugi oma hingest peab mõõk läbi tungima.“

Luuft. 2 : 35.

Aju-

jää

Tõlk.
Joh. Sarov.

Foto Eklund-Kotka.

Professor Silchard, tähtis Volgaurija, viibis oma poja Emiliga juba neli kuud Volga jõe suudmel. Ta uurimise tulemused ei rahuldanud teda siiski täiesti. Küll hindas ta mõlemaid tehnilisi saatjaid, härra Hortungi ja härra Schirmforsti kui tublid mehi. Aga Emil, ta ainuke poeg, ei meeldinud talle sugugi. Tal puudus teadlase kaine, asjalik vaade, õnnelik haarang moodustava aine täiusse.

Teiselt poolt kannatas Emil Silchard oma isa tundmusteta valjuse all. Ei looduse ilu ega arvurikkad juhtumused uurimusreisul, kus Jumala käsi oli teda kaitsnud õnnetuse eest, ei olnud suutnud äratada tas rahulduse tunnet veel vähem üht tänu sõna talle subu panna. Professori tööhimu avaldas juba haiglast olekut. Enam kui ühe korra oli isa kohutanud poega, kui see oli vajunud alandlikult kummardades looduse aulikusse ehk hommikul einetuse järele läinud kuhugile kõrvalisse paika, et pool tundi Jumalasõne uurida ja paluda.

„Sa viidad tühjade unistustustega oma elu kalleimat aega!“ tõreles nüüd jälle oma pojaga see suur härra kõrge otsaesisega ja halliksminevate juukstega. „Ükski ei anna sulle midagi palumise ja piiblitlugemise eest. Seda tehku naised ja elatanud vanakesed ja neile võib see ka hea maitseada. Kes aga seisab täies elujõus peab vaba olema sarnasest lollusest ja end pühendama teaduse teenistusele inimsoo kasuks.“

„Üsna õige; armas isa,“ vastas Emil, umbes kahekümne aastane üliõpilane, „ometi on Faraday, kuulus elektrijõuõpetuse põhjendaja kord öelnud: Teadus peaks, kuna ta õpetab meile looduse asju, juhtima meid järele mõtlema selle üle, kelle töid need on. Sa, armas isa uurid loodust; mina aga astun sammu kaugemale ja kummardan Loojat.“

Tekkis väike vaikus; isa ei teadnud enam midagi öelda poja julgele vastusele. Kortsus otsaesisega vaatas ta hetkeks Emili, lahkus siis öökorterit ühismagamistoast, kuna oma ette ümises: „määratsev emapojuke!“

Emil Silchard istus madala Vene hurtsiku ees ja mõtles veel kord tagasi viimaste kuude vahelduvaile piltidele ja sündmustele. Ta nägi vaimus Selicharovka suudmet, siis kõrget Volga kallast ja selle külge liituvat laintevormilist madalmikku. Siis olid nad saabunud jõepingutavate sõitute järele Kama jõe suudmele ja kihutanud mööda Simbirski, Stavropoli, Samara, Sõsrani, Chvalsõinski, Volski, Jekaterinenstadi ja ja Saratovi linnadest. Nädalate kaupa olid nad viibinud Achtuuba jõel, selle liiva- ja soosaarekeste labürindis. Selle lugematute kõrvaljõgede, käärude ja kaldajärvekeste uurimiseks oli end pühendanud see neljaliikmeline ekspeditsioon. Eriti oli Emili huvitanud kalapüük sellel kalarikkaimal jõel terves maailmas. Ja mitte üksinda mitmet seltsi kalad, haugid, sandardid, särjed, latikad ja sägad, sambikalad ja beluugad, sterletid ja sevrugad, vaid palju enam kalurid, kes osalt suures puuduses ja viletsuses aga siiski õnnelikult ja rahuldatult teenisid oma igapäevast leiba.

Mitu korda oli ta katsunud sõlmida usundlist juttu kaluritega, kes kuulusid stundistide ringi. Aga igakord oli isa taga tõrelenud ja talle annud maateaduslise ülesande, mis nõudis peatset lahendust, valmistada kaardijoonist ehk muud sellesarnast. Nii oli Emil pettunud oma ilusais õnnistuste ootuses selt reisilt ja ootas kärsitult ekspeditsiooni lõppu.

Hortung ja Schirmforst, mõlemad uurija abilised vaatasid pool kaastundlikult pool põlglikult

üliõpilasele, keda nad ei usaldanud. Sest enam kui ühe korra olid nad olnud tunnistajatena, kuidas isa oli pojaga ümber käinud põlgavalt ja pilkavalt ta usundliste veendumuste pärast.

* * *

„Ma annan teile nõu, jõe suudmest mitte põigiti üle minna! Praegu on meil edela tuul, ja jää hakkab juba ragisema!“ Hoiatades tõstis hallijuukseline kalur sõrme üles ja vaatas neljale võõrale härrale otsa.

Siiski vastas professor Silchard, kes kõneles soravalt venekeelt: „Teie nõuanne on hea, aga meie algame homme hommiku vara sõitu põigiti üle jõesuudme. Kaheksa aasta ees sõitsin ma vaid ühe saatjaga siin samas läheduses üle Volga, ehk mind ka siis küll püüti ettevõttes tagasi hoida.“

Schirmforst, noorem mõlemaist härradest, sõnas iseteadvalt: „Teie võite meid täiesti usaldada, härra professor, meie ei karda mingit jääpragu, kui sügav see ka oleks. Me hüppame tast julgesti üle.“

„Ja jah ma tean, et olete mul mõlemad tublid abilised, keda võib usaldada!“ nikutas Silchard oma abiliste poole. Emil aga, kellest keegi ei hoolinud, pidi hoiduma selle eest, et pisarad silmist välja ei purskanud. Ta armastas oma isat südamest ja oleks jätnud elugi tema eest. Et aga see teda siiski põlgas ja talle ette viskas pureva pilkega ta võimetust, tegi talle väga haiget. Sealjuures kiitsid Hortung ja Schirmforst oma tublidust ja tagusid kiilu isa ja poja vahel ikka sügavamale. —

Järgmisel hommikul ei tahtnud valgeks minna. Uduste varjudena libisesid inimesed ja loomad läbi poolpimeduse. Kõik näis aimavat õnnetuse tulekut. Emil luges küünlatule valgusel tüki piiblist ja kummardus siis palveks oma istme ette. Miski raskus rõhus ta südant. Teadmatu ahastus läheneva õnnetuse eest lasus ta peal. Kartus ja hirm koormasid ta hinge. Otse siis tõusis ta üles põlvedelt, kui koputati madala toakese uksele. Vana hõbejuukseline kalur seisis väljas ja pööris kimbatuses mütsi oma käte vahel.

„Olen kuulnud,“ algas ta kogeldades „Teie olevat professori poeg. Siis tahaksin ma Teid hoiatada, täna mitte üle Volga jõe suudme sõita. Jää ragiseb ja tas on juba palju pragusid ja lõhesid. Neljakümne ühe aasta eest elasin läbi midagi koledat, mida ei saa ma unustada. Mu vanemad tulid paremalt kaldalt üle, et asuda elama siia mu onu juurde. Oli samasugune päev kui täna. Meid hoiatati, aga see kõik läks tuulde. Hoolimata sellest, et jääkate ragises ja soe edela tuul puhus, läksime teele. Ei olnud me tundigi veel teel olnud kuiustus maaalune kohin ja mürin, et meid täitis ahastus ja hirm. Kõrvaljõgede lumevesi kiskus ja purustas jääkate. Ema palus kangesti isat tagasi pöörduda. Asjata. Ta naeris ainult ja ei tahtnud sellest midagi teada. Kui mõne minuti pärast jää hüppas ja kargas ja jalalaised praod tekkisid, teadsime me, et olime ka-

dunud. Kuristades, sisisedes, huludes ja kohisedes hävitasid veed jääd. Ragisedes pääsid jäätüki lahti ja neid aeti oru poole. Enam polnud mingit pidu. Meie saan ja vanker vajusid kiiresti alla, et võimata oli päästa lahti hobuseid ja koeri kelle kole surmakisa käis üle õndselt kuristavast veest.

Jäätüki, kitsalt üksteise vastu muljututena, seisime me vanemad ja lapsed. Me olime läbi märjad värisemas ja nutsime külma käes. Ikka näen ma veel isa meeltheitvat vaadet ja kuulen oma väikeste õe ja vendade hirmu hüüdeid. Kolmneli korda tõukas end meie ejujäätükk kardetava raginaga vastu pealetormavat jäämassi. Kui ühe sellise kokkupõrke järele ma avasin silmad, ei näinud ma enam kedagi omakseist. Vahutavaist lainetest arvasin veel üht kätt välja paistvat, aga varsi kadus ka seegi jäädavalt. — Selles hädas õppisin ma elavat Jumalat paluma ja uskuma Tema päästvat väge.

Waevalt õnnestus mu onul mitme tunnilise otsimise järele mind poolkülmanud poisikest päästa.

See pilt, härra, ei kao mu meelest. Ja täna ööse pidin ikka sellele mõtlema. Meie õnnistegija Jeesuse Kristuse pärast hoiatage oma isa, et ta ei sõidaks täna põigiti üle Volga. Oodake veel paari päeva, kuni tuleb jälle tugevam külm ja jääkate kõvaks läheb.“ —

Sisemise liigutuse ja osavõtuga oli Emil kuulnud vana kaluri jutustust. Õiglane hirm ja südamlilik palve peitusid ta ustavais silmis. Noor üliõpilane vajutas tänades hallpea kätt ja lausus: „Täna Teid südamest, mu armas Semjoff, et nõnda hoolitsete meie eest. Aga ma kahtlen, et isa loobuks oma ettevõtetest. Ta ei luba mind enesele midagi öelda,“ kõneles noormees valusa mui-gega edasi, „et peab mind emapojakeseks, kes kardab võitlust. Siiski ma katsun teda hoiatada. Aga ühte me võime teha: Jumalat paluda, et Tema meid hoiab ja muudab ka hirmu, häda ja kannatuse meie õnnistuseks.“

Hortung, vanem tehniline assistent, oli kuulnud üliõpilase viimaseid sõnu. Ta kõhatas, ütles lühidalt ja peaaegu käskivalt: „Tulge, palun hommikueinele! Teid oodatakse. Tunni aja pärast sõidame välja.“

Siis läks ta minema vastust ootamata. Nagu sa-geli, tahtis ta ka nüüd uurija poega märgata lasta, et peab teda tülitavaks, takistavaks sabarakuks, palvevennaks, kes sünnis ennem kloostrisse, kui julge töö tegevusrõõmsa eluvoolusse.

* * *

Kerge lumetuisk pääsis valla sinihallist taevast, mis rippus üle Volga suudme. Mõlemad saanid, mida uuria oli tüürinud, libisesid kiiresti pragulisel jääkattel. Ikka olid nad jälle sunnitud teekäänakuid tegema, sest laiemad praod ähvardasid. Vähehaaval lakkas lund sadamast. Selleasemel kõvenes tuntavalt soe edela tuul. Hobused just kui aimates eeltulevat õnnetust, kiirustasid tempot ja imesid sisse laialiaetud sõõrmetega leiget Järg 71. leheküljel.

Maara.

P. Sink.

Ja nemad tulid Maara ja ei võinud Maara wett jua, sest see oli wiha; see pärast panid nad temale nime Maara.

2. Moos. 15:23.

Pea kohal kõrwetaw päike — ümber, niikaugale kui film ulatab nägema, ääretu kõrbe. Nii rändasid nad juba mitmed päewad. Piinas janu, mis tund tunnilt suurenes. Siin-seal liiwa alt paisisid wälja pleekinud luud — tunnistus hukkunuißt — keda kõrbe tapnud.

Ring wiimaks kolmepäewase otsumise järele kostis ärew rõõmusõnum läbi leeri — „wesi!“ Kõik tormawad oma wendudega sinna poole, et täita need ja lasta omi kuuwanuid huuli karastawa allika weega.

Uus üllatus ja pettumus — wesi oli wiha! Ei kõlbanudki jua.

Pettumusest kaswab nurin Moosese wastu, mis wäljendub sõnades: „Mis peame jooma?“

Ja pandi nimi selle paigale Maara — mõru, wiha.

See polnud mitte ainult kord Jisraeli rahwa kõrwerännakul kodumaa poole, waid see on kõikide — kogu maailma kogemus.

Kõrbe ja Maara — need sõnad iseloomustawad kõike seda tühjust, kibedust ja walu, millistel radadel liigub maailm. Kõrbes ja Maara tähe all elab inimfugu, isegi loodus. Siin on kõige maailma pisarate kogu. Ja meie filme ette kangastuwad tuhanded pildid waludest ja hädadest, mis waewawad inimfugu, kogu seda needust, mille all ta ägaw wäljatugatuna paradüüsi aiaist. See on wälja lükatud Hagari nutt kõrweüfilduses, meeleheitlik jönetu koebe. Siin kostab meie kõrwu ära kadunud poja kahetsus ja palwed kangel isamajast sigade keskel — näljas ja janus.

Digawad loomadki orjuse ifke all ja näeme suurt ebatõla looduses. Kogu ilm nagu ühineks üheks juurets sümfooniaks, mis kajab kui sügisööll waeslapse nutt walus ja halaw ning metsik kui purustaw torm.

Maara! Maara!

Tunneme ühte Maarat oma sees. See meie süda. Temagi wõib wiha wett meie üles teeta. Jaak. 3:11. Ei tee alati inimest õnnetuks ta ümbrus ja kaasinimesed, waid enamasti ta oma rikutud süda. Selle wastu purunewad kõik inimese paremad püüdmised ja igatsused, kuni ta weel uuendamata Jumala armu läbi. See muudab ta teistegi elu sagedasti kibedaks. Kui palju ilusam oleks meie oma elu, kui palju õnnelikum me kaasinimeste olukord, kui meis poleks seda wiha allikat, mille wesi on kibe. See elu, mis meie wanast rikutud südamest wälja tuleb ei maitse meie endalegi. Meie tujub, me kärsitus ja pahurad meeolud ei tee waid teija, palju enam meid endid õnnetuks ja keelawad meilt õnnistused. See on see õnnetu, walurikas Rooma 7. peatüki kogemus, mille üle wõiksimine kirjutada suurte tähtedega — Maara.

Oh mind wiletsat inimest! oh mind efsijat kõrwes! Kes päästab mind?!

Paljud noored läksid wälja ellu, läksid Jumalata, läksid lootustega ja unistasid ilusast elust. Kuid kõik nende unistuste lilled närbusid kõrwekuumuses, ilufate unistuste asemele astusid pettumused, lootuste asemele — tühjus. Pea oli lillelisest aiaist saanud lage kõrbe. Janunew hing otsis rahuldust maailma naudinguteist, lõbudeist aga waata see oli lõpuks kibe — Maara. Jumala järele janunewat hinge ei võinud see rahuldada.

„Ka mängides walutab süda, ja tema wiimne ots on see: rõõm läheb meelehärmiks“ . . . „Mõne meelest on tee õige — aga tema wiimne ots on surmateed.“ Ofs. 14:12—13.

Kõige nende paljude elustüdinute ja enesetapjate elutraagika peitub neis sõnus.

*

Ekfiteede Maara!

Kodumaale pöördub tagasi Moabi wäliselt maalt lest naine. Kord lahkus ta Betlemmast isamajast — wõõraste inimeste keskele. Abielus mehega, kes ei kuulunud jumalarahwa hulka. Kõik näis minewat hästi, nagu tihti ekfiteed alul ilusalt paistawad minewat. Kuid ei jäänud tulemata ka selle inimese elus Maara. Ja ei möödu see nii kergesti kellegist ekfitee käijast. Pöördus teine lehekülq. Suri mees, siis ka mõlemad pojad. Murtult pöörab ta tagasi kodumaale. Rõõmuga terwitawad teda endised tuttawad. „Rõõmi on tulnud!“

„Arge hüüdke mind mitte Rõõmiks (fena), hüüdke mind Maaraks, sest kõigewägawam Jumal on mulle kitsast teinud —“ nii kostab kurb wastus. Kahe nimega wõib ära öelda kõigi ekfiteekäijate usklikkude, kõigi kadunud poegade ja tütarde elutraagika: Rõõmi — Maara = fena — kibe. Oled sa weel Rõõmi, wõi oled sa Maara?

Maara tahaksime panna nimeks kõigile neile naistele, kes pimeist uskusid meeste meelitawaid sõnu ja abielusid — kuigi teadsid, et mees joob. Hellitati lootust — küll ta jätab siis joomise. Kuid pärast poole jutustawad mehe wandumine ja lärmamine, naist kahwatanud nägu ja nutetud filmad, sinised muhud, laste nutt, wiletsus ning waesus ühest sügawast Maara elust.

*

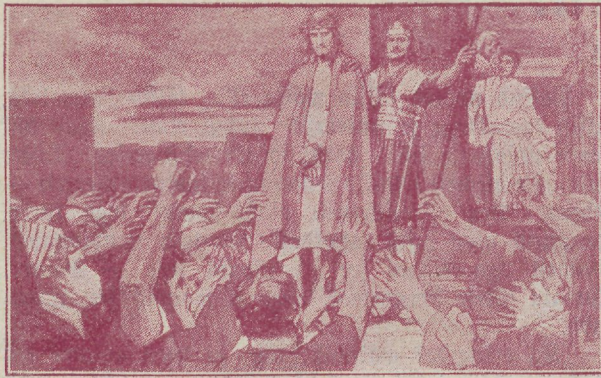
Suur Reede.

Riistil ripub Waludemees. Kord astus ta alla Jsa juurest — tuli otsuma omatseid kadunuid. Kuid see tee oli waludete.

Ketsemane öös wõitleb ta. Wärisewad huuled sofsistawad palweõnu, siis muutub see ägedaks palwe wõitluseks. Kostuwad oigamised öö rahus. Kolendas üfilduse kõrwes heitleb ta, wõitleb oma suurimat wõitlust. Ja maha pudenewad weregaga segatud higipisarad, lastes lilli ta ees rohus.

Uwaneb taewas — ulatatakse nõrkejale jua. Kuid see oli kibe karikas — surma ja kannatuste karikas. Ring ta jõi selle — tühjendas tilgatumaks.

Juuda suudlus, kinniwõtmine, wedamised kohtust

Jeesus rahva ees.

teise, piinamise ja teotuse. Ta pähe wajutatakse okaskroon ja selga sajawad piitsahoobid, kuni nõrgub veri. Sülg katab ta õilist nägu.

Nõrk ja surmani wäsinud tassitakse ta rahwa ette.

„Löö risti!“ katab rahwa mõirgaw hüüd, kui tormi kohin ja üles tõusewad wihast kokkufurutud rusikad. Ja nad on ometi need, keda ta tuli õstima ja õndsaks tegema, keda tuli talutama kõrwest wälja ifakoju.

Warawalgel pannakse ta õlule raske rist. Tihti nõrkeb, sunnitakse aga piitsa hoopidega uuesti jatkama

Kolgata teed — teed surma poole — Pealae paigale. Ees ja taga mässaw rahwas, õhus sumisewad wande sõnad ja mõnitused.

Tumedad haamrilöögid kuulutawad, et ristivakule kinnitatakse Dunastaja — ohwrialtarile seotakse tapa-tall.

Taewa poole kerkib süngest rist ja ristil see, kelle wäärt maailm polnud — Jumala Poeg.

Woolab haawadest werd — punast lepitawat werd. Janus põlewad huuled — talle ulatatakse sappi.

„Mu Jumal, mu Jumal, miks oled sa mind maha jätnud!“

„Kelle walud on kui minu walud?“

Seal oli üks, kes Salomoni naise kombel mehe eest tühjendas kihwtikarika ja — suri.

Suurel Reedel sündis see, et raiuti puu ja wifati Maara wette — kannatuste ja walude sisse, et muuta waguks Maara wett, tuua õndsust ja lunastust inimsoole.

Rist on lunastuse tsentrum. Ta muudab uueks inimese ja kogu inimkonna ning seab uutele alustele kõik ilmatorra. Risti läbi on Jumal ilmutanud oma suurt plaani. Kes risti ei mõista ei mõista ka Jumala siidant. Kes pole Suur Reedet mõistnud ja läbi elanud, sellel puuduwad ka taewa nägemused ja selle ees walgub weel paradiisi uksele tuline mõõk — sulgedes teeb Jumala linna.

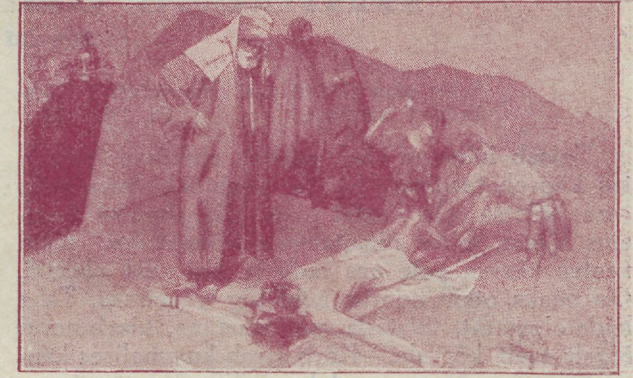
Maaras tegi Jumal seaduse Jisraeli rahwaga, mida aga ei suutnud pidada Jisrael. Kolgatal tegi Jumal ka seaduse, mis on palju kestwam, sest ta on pitseeritud Jumala Poja surmaga ja kirjutatud alla ta weregale. Seda ei murra ei põrgu wäed ega saatan, ei ükski wõim maailmas. See on päästmise ja rahu seadus igawene. Selle põhjal tohib iga wärisew patune leida armu ja astuda liitu Jumalaga.

Läbi patutundmise kibeda Maara lähineme Kolgatale ja päästmisele. Do neid ahastuse õid, seda rõhutat koormat, abituse tunnet surmawas elukõrwes kangel heaft karjastel! Silmapisarad, patuwalud ja ahastatud palwed.

See seni kui näidatakse meie puud, mis teeb Maara wee magusaks, mis muudab me nutupisarad rõõmupisarateks ja oigawad palwed kiituse lauludeks — see on Kristus — Waludemees, kes meie patu maksis meie eest surma karika tühjendas.

Läbi märtyürümi Maara lähene wiimase aja jumalarahwas Siioni. Kibedad on need weed. Juba kuuleme tuhandeid waludega wäljapressitud appihüüdeid usufannatajate suust, kes waewlewad wanglais ja elawad üle kirjelamatuid wintutusi.

„Siis on kitsas aeg, mäherdust ei ole olnud sest ajast kui üks rahwas olnud siit saadik . . .“ Taan. 12: 1.

Ristilöömine.

„Kui Jeesus neid päiwi ei lühendaks, siis ei pääseks ükski liha . . .“ Matt. 24: 21. 22.

Jeesus tahab oma rahwast ka osaliseks teha oma kannatuste karikast. Läbi märtyürümi walurikka ja pimedada õid ta meid wastu uue päewa loidule ja Päästja auilmumisele.

Ja siis seefama puu — Jeesus Jeesus — tuleb ja muudab Maara kibedad weed magusaks. Tuleb ja ja päästab oma rahwa wihast — wiib neid Talle pulma.

Hermann Jänes.

Suur Reede.

Kui helisesid surmakellad
ja Jeesus seal
ju rippus ristipuul,
kui nutsid kibedasti naised hellad,
siis pimedaks ilm muutus,
ja üle maa käis tormituul,
näis, wärin kõike läbistas.
Ja mustana kui pilwed asusid
seal inimkonna patud kohal risti,
see laialt maadki pimestas.
Ent järsumalt kui naelad tungisid
küll kogu inimkonna wead
me Päästja südamesse,
ja tema palgedesse
siis ilmus puna, palawus.
Ja kuna naiste kaebed kõlasid,
ning kogu kahwatut
weel piiras pilkajate mõnitus,
siis — — waheriided kärisesid,
kõik äkki teadsid seal,
ja nende kehad wärisid,
et see, kes ristisamba peal
neil surma läinud, oli
Poeg Jumala.

Albrecht Düreri maal.

Jeesus ristil.

Eevald Mänd.

Kas mäletad?

Ei enam näe su punawalget jume
ja sinisilma fädelewat naeru.
Kui märtsipäike sulatanud lume
kui torm, mis riisund paadimehe aeru,
nii elu teind, et nüüd su pilk on tume.

Sa läksid ellu, tules põles süda.
Küll ilm su ümber näis sel hetkel ilus.
Ja rumal laps, sa uskusid siis seda,
et elu see on nauding puie wilus.
Kuid, kadus õnn, su kaaslasaks sai häda.

Nüüd möödud aastaid sellest ajast rida.
Me kohtand taas. Kas mäletad weel päewa,
mil jutustelin õnnest, leidnud mida
ma keskel elu jubedusi waewa.
Kas mäletad, sest möödud päiwi rida?

Nüüd istume me kaks, kes alganud kord selfis
sul tee läks rõõmusse, mul selfiliseks nukrus.
Sul süda tuikas lõbusamas walfis,
mul kõlises, ent ufukulda kukrus
see muutis nukra rõõmsaks ilmas wõltsis.

Sul süda kurb. Tuld kannan nüüd ma hinges.
Tuld, foorja leeki, kirgasti usutuld.
Sa nutad üksi sügistuulis winges
ja leiad: elu must kui märgund muld.
Oo, sõber tule, wõta tuld ka hinge!

Märts 1930 Tartus.

Inimese eksirännakud.

Eevald Mänd.

Ma olen eksind, otsi oma sulast kui ära-
kadund lammast. Ps. 119, 176.

Seisab inimene ühel päeval elukõrve ees ja tas küpseb teadvus, et ta peab läbistama selle oma viletsa elu kestel. Ja siis algabki inimelus ajastu, mida nimetame elurännakuks. Kuid veetus kõrves pole ees radu ja kui neid olekski, siis peaks otsiv noorus neid liig iganenuks. Tahe leida olematut, üllatada vana maailma, kisub noori õigelt teelt kõrvale. Kõrb särab kummalises kangastuses ja näib nagu oleks sinililla õhk täis õnne.

Soov leida õnne tulipunast roosi on alguses kõikide soovide aje. See soov viib noore ränduri veetusse kõrve ja kõrgeisse mägedesse. Kuid nagu ikkagi tabab siingi inimlast pettumus. Punase roosi asemel käes karuohakas on mitmed julged rändurid pidand surema. Eksiteed olid rajad millised alati nii suurte lootustega. Ja nagu vana Heebrea poeet oma laulu lõpetab kurva hüüdega, nii peavad mitmed tänapäeva inimesedki hüüdma: ma olen eksind!

Noored seisavad oma elu algel elu ees süütult, nagu noored valged tallekesed. See lapse-lik undishimu ja naiiv rõõm on liigutav, mis särab neil silmist. Nii minnakse võitma maailma. Kuid varsti on osaks lause: Ma olen eksind. Aateinimesed pettuvad nähes inimese võltsi ja täis valskust nägu. Siis kui lebab näoli poris ja mudas me kõrge ideaal, pöördub nii mõnigi tagasi. Kuski seisab noor pettund armastaja. Ta laulab leinalaulu valgetest akaatsiatest, mille all vannuti töotusi. Müüd ent on need ammugi juba murtud ja ta laulab: Ma olen eksind! Oh te süütud tallekesed elukõrve rannatuses! See on eksimuste valu, mis te valged kuued määrib. See on te oma punane südame veri, mis te vammusel kirendab. Seepärast: tagasi enne kui hilja!

Kuid mitmed ei taha õppida oma pettumusest ja valudest. Trotsides minnakse edasi. Nende huuled on valusalt kokkusurutud, silmist paistab meelegeide, käed on surutud rusikateks. Kuid siiski seisatakse ühel päeval ja lausutakse:

Ma olen eksind!

Evangeliseerides kuskil linnas ma kohtasin noort ja andekat inimest. Ta unistas suurist asjust. Vaatlesin kurvana teda, kui ta rääkis oma tuleviku unistustest. Tasta pidi saama tantsitar, poetess või klaverikunstnik. Mulle näis, et tal on eeldusi olla üks neid, sest ta oli kaunis andekas igal alal. Ma peaaegu kartsin talle rääkida Kristuse suurest armastusest. Tundus nagu vaatata ta halvustavalt põlatud Kolgatamehele. Öhtu öhtu järel olid koosolekud, kus kuulutasime aga selle põlatu armastust. Jumala vaim tegi tuntuvalt oma tööd; peaaegu igal öhtul tuli mõni noor ja alandas risti alla, et saada hinge taevast rahu. Kuid kuivaks jäid tema silmad, ehkki teised —

nutsid. Oli viimane öhtu sääl. Omavahelisel koosviibimisel ta deklameeris:

Mu roosid närbuvad kõik enne öitsmist ära.

Mul pole neid ah, pole enam neid!

Öö tuleb nüüd ja tuleb tähtesära.

Ah, tuleb palju, palju pikki öid.

Meil oli aime nagu töötaks Püha Vaim kõik aeg vaikselt ta südame juures. Ja siis korranga pääseski valla südame valus laul: „Ma olen eksind, paluge mu eest Jumalat!“ Juba samal öhtul ta leidis rahu. See oli jumalik tund.

Mitte kõik ei koge oma eksitust nii vara. Ja eksleja tall rändab edasi. Ta loodab, et ees on õnnemaa. Ja ühel päeval ta leiab end keset kibuvitsu. Elu okkalised käevarred haaravad neid. Nüüd on edasimatki võimatu.

Noormees lahku kodust. Ema palved ja manitsused on talle vaid nali. Kuid juba sirutabki elu oma okkalised käevarred ta järele välja. Ühel niiskel ja udusel öhtul ta seisab üksi suurlinna tänavnurgal. Ta on haiglane ja näljane. Juba kaua ta otsib asjatult tööd. Kuid ei veel taha ta elule alla anda. Järgnevad aastad täis asjatuid pingutusi. Siis on ta murtud. Patt on hävitand hingepehtuse ja tervise. Murtuna ta pöördub koju. Ema värskel kalmul alles pääseb hingest valukarje:

Ma olen eksind!

Kord me kõik peame seda lauset hüüdma. Kord peab me elus ümberhinnang tulema. Kui mitte muidu, siis on juba sinu jaoks elul omad kibuvitsad.

Mõne tee ent jätkub veelgi. See kaldub aina allapoole ja lõpeb ühel päeval kuskil kuristikus. Siin nad peavad ikkagi hüüdma: Ma olen eksind! Sest meie kõikide südameuksele koputlevad Iga-vese Armastuse sõrmed. Dostojevski omas „Roimas ja karistuses“ laseb meid vaadata mehe hinge, kelle tee on juba kuristikku jõudnud. See on Raskolnikov. Ta vaevleb sisetunde piinus. Siis loeb Sonja talle evangeeliumist Laatsaruse üles-äratamisest ja mees kuulab vapustetult. Ta südameksel koputavad Kristuse sõrmed.

Kui jätkub veel eksirännak see on mängimine eluga. Kuid see on siiski nii. Oh süüdakem inimeste päade kohale see tulekiri: Inimeste eksirännakud. Säragu see üle suurlinnade askelduse ja pimedate külade, sest inimtee on eksimuste tee.

Ühel päeval ent lõikab me tee pooleks Talle punane tee. Sellestki ei pääse keegi mööda. Ah, see punane joon risti üle me teede! See poolitab inimkonna kaheks: See lahutab mind täna paljustest ja ühendab mitmetega.

Sõber, sina ei vabane kunagi Kristusest. Sa pead võtma seisukoha ta suhtes. Sa pead koh-tama ta punast teed. Liiga sügavale inimkonna hinge juba on tungind Kristuse õpetus, et keegi

Valumees.

veel võiks tast puudutamata jääda. Kui meil oma seisukoht politikas, kirjanduses ja kunstis, siis ei tohi meil kunagi puududa seisukoht usus.

See punane tee seisab me ees, nagu roimari nägemus. Inimkonna häbistav roim on Kolgata, ja selles roimas oleme me kõik kaassüüdlased. Juba koolis oleme õppind, et Kristus poodi risti maailma pattude pärast. Tal lasus terve inimkonna patt, kui ta Ketsemanes verd higistas. Talle oli vajunud ka sinu ja minu patt. Just meie patt oligi see, mis sundis teda kandma risti Kolgatale. Seisata inimene ja mõtle kordki sellele! Inimkonna kurbuse põhjus ongi tihti siit pärit. Keegi hullunud mõrtsukas pesi asjatult oma käsi ja halas: Minu käed, minu käed! Hüüdke meiega täna:

„Minu süda ja käed!“ Need mõlemad on määratud verega.

See on aga ka armastaja südameveri.

„Miks verega tee nii kastetud?“

Seda teinud on karjane,
kes eksinud lammast otsides
end haavanud hirmsasti.“

Karjane ei või taluda ka ühegi tallekese kaotust ja ta ruttab välja, et teda leida. Läbi kibuvitste rägastikke ja süngeid kuristikke tungib ta, et leida kaotatud talle. Oo, Sa Igavene Armastus, ma imetlen sind!

O. Vildel on jutt surevast ööbikust. See ööbik surub lauldes rinna vastu okast ja laulab oma ilusaima laulu. Iga heli ajal tungib okas sügavamale. Koidikul ta lebab surres maas. Valge roos ent muutus ta verest punaseks. Sõbrad, siin öitseb teie õnne punane roos. Tulge ja murdke ta Kolgatalt.

Üle selle tee ei taha ma astuda. Tahan jääda ikka imetelles seisma selle tee äärde ja vaadata armastuse imetööd.

Ja siis saabub ta. Piki verist teed ligineb Valudemees murtud inimlapsele. Ta silmis on laul armastusest ja õnnest. Ta riided helgivad ülimate helgiga ja ta käed tõusevad õnnistava liigutusega. Nii käib ta igapäev eluteed, et otsida murtud inimlapsi. Keegi ei või vabandada sellega, et ta pole oma elus kohtand Jeesust. Temastki läks Jeesus kord mööda, kuid ei ta tõstnud omi käsi ja palund:

Jää mu juurde!

Ja Jeesus möödus siis tast silmis valus küsimus:

Armastad sa mind?

Palju on selliseid õnnetuid, kes nii oma õnne endast lasevad mööduda ja hiljem siis igavesti õnnetud on.

Aga, õndsad needsinatsed, kes siis kui Jeesus neist möödub, laskuvad ta jalge ette ja hüüavad:

Otsi mind, nagu ärakadund lammast, sest ma pole unustand su käsuseadusi! Nende üle tõuseb ta käsi õnnistades ja rahu laskub südamesse. Hiljem aga nad laulavad:

„Oh ma imestan, miks Jeesus
minu juures seisatas.

Patud ta mul andeks andis
ja mind kõigest lunastas!“

„Pifarate poeg.“

Aratusjutlustaja Richard Weaveri elust.

Ta jutustab sellest ise järgmiselt:

Ei või kunagi unustada seda ööd! Jumala sõna tegi selle küsimuse elavaks südamel, liües selle naelana hinge. Ei saanud ei paluda ega magada. Oli võitlus taeva ja maa võimude vahel ja mu süda oli võitlusväljana ja võidupalgaks. Saatan tuletas mulle meele lubatud rufikavõitlusest veldes: „Kui nüüd pöörad, siis usuvad inimesed, et kardad võitlust selle poksiijaga!“ Mõnikord mõtlen, et tellegil pole olnud läbi teha

farnast võitlust kui mul! Tundsin, mis tähendas olla hukkas!

Õe möödus ja hommik koitis. Kui tuli ülestõusmise aeg, kutsus wend mind, kuid wastasin:

„Ei lähe kaewandusse.“

Wend küsis siis põhjust. Wastasin, et selg walutab. Kui kergesti võisin öelda sellise wale! Walu polnud fiiski jellas waid südames! Kartsin minna kaewandusse, et ei saaks surma ja ei sattuks põrgu. Siinai tõue-

mürinad ja Jumala vihavälgud leekisid mu ümber. Terwe päew olin väga halb, ei võinud süüa ega teha midagi. Öhtul, kui wend saabus koju, kuulsin käli ütlevat: „Die! on tõesti väga haige.“ Wend tuli mu tuppa küsides, kas peaks ta arsti tooma.

„Ei,“ vastasin, „teda ma ei tarwita.“

Mina wajasin ju pattude andeksjaamist ja teadsin, et Jumal üksi wõib seda anda. Hinges oli seegipärast üks „kui,“ nimelt: „Kui saan päästetud, siis ütlevad, et kartsin rusikawõitlust.“

Neljapäewa öhtul lamasin jälle woodis ahastades ja wähtredes. Ei usaldanud waadata Jumala poole ega paluda. Taaski oli mu meelest kogu taewas ja põrgu seal jälgimas, kes wõidab.

Järgmisel päewal läksin naabrikülla jooma, et peletada neid mõtteid, tarwitasin seal 7 shillingit alkoholi peale ja poksisin seal juures tuntud rusikawõitlejaga. Millises õudses meeleolus olin minnes pimeduses koju poole! Jeesand üksi teab, mida läbi elasin sel teekonnal, mu meelest maa oli walmis awanema mu ees igal sammul, et ära neelata mind. Langesin seepärast põlwili ja palusin Jumalat halastusest hoidma mu hinge järgmiseks hommikuks lubades, et kui kuuleb mu palwet, lähen paluma juurele p'atsile, kus rusikawõitlus pidi olnema. Ahastus oli juba ammu mind päris kainestanud.

Kell 2 hommikul läksin platsile, nagu olin lubanud, ja seal põlwitasin liiwakoopas. Ema palwed olid täitumas. Seegipärast ei teadnud, mida pidin ütleva. Jumal üksi nägi mind — wabisesin jalatallast pealaeni, see oli wõitlus elu ja surma pärast. Võpuks hüüdsin: „Jeesand Jeesus, siin olen põlwili! Sulen nüüd filmad; ega awa neid enne kui oma nime pärast oled annud mulle andeks mu patud.“ Saatan sosistas: „Sa ei tea, kas kuulud äravalitute hulka.“

Jäin siiski põlwili ja nii oodates Jeesandat, oleksin nagu kuulnud mu ema ütlevat, kuigi ta oli praegu sada inglisi miili must kangel: „Mu poeg, loe Joh. 3:16 — Sest nõnda on Jumal armastanud maailma, et ta andis oma ainusündinud Poja, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, waid igawese elu peab saama.“

„Di,“ mõtlesin, „kui Jumal armastas maailma, siis ta armastas mind ki, ja armastuse tunnistusena ta andis mulle ainusündinud Poja kingiks.“ Ei teadnud, mis uskumine oli, kuid olin kuulnud öeldawat, et Jumala sõnade peale peab lootma, neid usaldama ja seda ma nüüd tegin. Wõtsin wastu Jeesuse kingituse, uskusin Jumala armastusse ja märkasin, et minagi kuulsin nende hulka, kellest ta ütles „igauks“. Sel hetkel rõõm ja rahu tulid südamesse. Karjane oli leidnud oma kadunud lamba ja pannud selle õlale, et kanda seda lammaste lauta, ja taewas rõõmustas.

See oli pöördepunkt mu elus. Olin tulnud platsile meeleärashoitlikuna ja häbi täis, kuid läksin tagasi usust õigeksmõistetuna. Hetk warem tukina tules, nüüd Jeesanda au taimena.“

Richard Weaveri õnn oli kirjeldamatu, ta rahu oli kui jõgi. Ta meelest oli kõige parem Samaaria naise kombel öelda „tule vaatama,“ kuid pettumuseks ta pea märkas, et waid harwad hoolisid ta tunnistusest. Kui ta näiteks jutustas kälile oma pöörmisest, wastas see waid:

„Seda ma ei usu, pean enne nägema su elu.“ Ja

wend ütles, waadates kahtlewalt Richardile: „Soowin et see oleks tõsi. Neg näitab seda.“

Richard Weaveri rõõm oli siiski Jumalas, ega keegi võinud talt riijuda seda. Kõik oli ta meelest nagu muutunud, iegi puud ja linnudki paisisid teift-moodi. Rõõm sai täielikuks aga dieti siis, kui ta, ise sel ajal weel kirjaostamatu, sai ühe uskliku mehe kirjutama emale sellest suurest uudisest. Ema uskus seda kohe ja rõõmuga ruttas ta majast majja jutustama, mis Jeesand oli teinud ta ekfiteele sattunud pojale, korrates igaihe juures: „Ei wõi kahelda Jeesandas.“

Arwestades wälja kulud Richard Weaver käis oma sõprade juures jutustades, mis Jumal oli teinud ta hingele, kuid siingi teda kohtas kahtlustus: „Saame alles näha, kuidas lähed ringi pidul!“ eht: „ootame aga kolm nädalat!“ Wida julgemini ta tunnistas Kristusest, seda enam pilget ja häbi ta kohtas. Nägi aga ka januwaidki hinge, ja juba järgneval päewal peale pöörmise juhatas ta kaks hinge Jeesanda juure. Kaewandustöölistegi hulgas ta ruttu wõitis mõningaid. Nii kord keegi ta feltimees nägi teda põlwitamas kaewanduses hommikueine tunnil. Wihas lähenes see talle ja tahtis teda lüüa, kuid samal filmapilgul kuulis lausutawat oma nime. See tungis noolena ta südamesse ning ta langes kohe põlwili Weaveri kõrwa kiskendades: „Jeesand, päästa mind!“ Palwe saigi kuulnud.

Nikas elamusist oli ta elu. Nii wiidi teda sageli algusaastail rahwasegajana politseisse. Muuseas ühel öhtul kui oli kõnet pidamas, käs kis teda üks politseinik waikida, kuid Weaver teades, et ta midagi seabuse-wastast ei teinud, wastas: „Ei wõi lõpetada enne kui olen öelnud, mida Jumal on käskinud mul öelda ja kui te katsute mind takistada seda teha, wõib Jeesand puutuda teie käewart tehes seda elutuks.“

Tunnistust lõpetades jälgis ta kohe politseile, lauldes üheskoos sõpradega, Inglise maal väga tuntud laulu: „Ta ahelad purustab, Päästja mu.“ Politsei jaoks-konnas küsiti talt ta nime.

„Armust päästetud patune,“ wasta Weaver.

„Kuid kust kohtast tulete?“

„Arariikumise linnast,“ kuulus wastus.

„Ma mõtlen, kus on teie kodu?“ jatkas küsija.

„Taewas,“ tunnistas Weaver, wastates selle järele kõigile esitatud küsimustele ja tunnistas seal juures nii wägewasti, et paljud siis tulid usule. Wähe hiljem nad lahkusid südamesõpradena, kuna Richard Weaver rõõmustas, et oli saanud tunnistada Kristusest.

Teine tüübiline näide Richard Weaver elust. Ta jutustab sellest nii: „Ühel öhtul, kõndides Darlestonis peetud koosoleku järel koju oma korterisse, läksin joogimajast mööda, kust kuulsin mängu ja tantsu. „Lähem õige sinna,“ ütlesin kaasklastele, kuid need wäitsid: „sulle ei awata ust.“

Läksin siiski trepist üles ja andsin uskehoidjale kuus penfi. Saalis mängis üks kunstnik wiulit, teine banjot, kuna noorjugu keerles tantu pöörises: Põlwitasin nüüd pörandale ja hakkasin paluma. Tantfijad kiirustasid kohe uksele otjekui woenlastest aetult, ainult wiul-daja, banjomees ja mina jäime saali. Banjo wistati pörandale ja selle omanik jötkus selle puruks. Selle järele langes ta põlwili mu kõrwale hakates kiskendama

Jumalalt armu: Peale seda selles sõõgimajas kunagi enam ei taanititud."

Kuid kuidas röömustaski ta nähes hulke Kristust vastuvõtvat, siiski ta elu õnnelikumaid päivi oli see, mil nägi oma wana isa tulewat Jeesuse juure. Kuulutusreisil koduümbruses oli ta kirjutanud emale, et ta tuleks käima koju. Ema tuli talle ju tänaval wastu nuttes ja kaebades: „Mu poeg, oo mu poeg! Richard Weaver imestas, mis oli sündinud, kuid pea sai ta teada, et üks ta wendadest oli saanud surma kaewanduses. Dotamatu surma juhtumine tegi meeled eriti-wastuvõtlikuks ja nii pea kui ema poegadega oli tulnud tuppa, wõttis Richard esile oma piibli, mis oli nii kulunud ja märgitud, et seda mõnes paigas oli raske lugeda. Ta awas Joh. 14 ja luges sellest wabi-

sewal häälel. Eugened 13. salmi: „Mida iial palute minu nimel, seda ma teen,“ waitis ta hetkets ja ütles siis: „Ema, palume, et Jumal päästaks isa.“ Mõlemad põlvitafid kolde äärde, just sinna, kus emal palju aastaid oli olnud magamispaik ja kus ta oli palunud Richardi päästmist. Täna des Jumalat ta headusest Richard palus Jssandalt isa päästmist. Weel nende paludes, hüüatas isa waadates naisele: „Mis pean ma tegema, et saada päästetud? On tõesti aeg paluda Jssandalt patte andeks.“ Naine juhtis ta meelt Jeesuse juure, ja mõni minut hiljem isa ja poeg röömustafid sama Dnnistegija armust.

1860—70 aastail see endine „pisarate poeg“ töötas wäga wõidurikkana töötegijana Suur-Britanias waimulikul tööpõllul.

Eshatoloogiline mõte.

D. H. Matson.

Kreeklaste eshatoloogia on värvi- ja fantaasiaküllane, kuid liigub üldiselt samades raamides, mis teiste rahvaste omagi. Samad kujutelmid, surnute-riik, paadiga sõit üle lainetavate surma wete, kohus, puhkus eluwäsimusest, põrgupiinad ja taewaröömud. „Kes elu proovid hästi sooritanud,“ nõnda laulab Pindar, on Zeus'i armualused, neid saadetakse õndsate saartele, kus loodus haljendab kolm korda aastas. Seal joo vad Lettest, unustuse jõest, mille wesi hõbeselge, mis ära loputab maise elu askeldused ja kimplemised nende põuest. Elüsiüm (õndsuse paik) on kusagil merede taga, maailma serwal, kus puudub vihm ja lumi. Puhuvad tüüned kevadtuuled kosutades. Öitsevad healõhnalised kuldililled ja kasvavad ilupuud. Närbumist ja närtsimist ei tunta. Seal on elamas jumalad ja kangelased. Kes sinna tulevad, peavad läbi puhastustule minema, milles kõik maisuse praht neist maha langeb. Elüsiümi st vasakumal asub Tartaros. Pärast nimetati seda Hadeseks. See on õige mitmejärguline, ümbritsetud tulejõest. Karistused on mitmesugused. Tantalos peab igavesti kannatama nälga ja janu. Ta pea kohal hõljuvad kaunid viljad, niipea kui ta aga käe väljasirutab nende järele, tõstetakse neid kõrgemale. Ta jalge ees on wesi, tahab ta aga põlvitada, et juua, pageb wesi. Danaose tütreid peavad ilma puhkeajata sõeladega või katkiste nõudega wett tooma, seepärast, et pulmaõõl tapsid oma mehed. Ikrion on tulise ratta külge seotud, mis alatasa on veeremas — sest et armus jumalanna Hera'sse. Sisiphos peab ühte kivi-mürakast veeretama ülesmäge, mis aga jälle alla veereb.

Uue momendina Kreeklaste eshatoloogias märgistame muujaldamist. (Uuem sõna saksakeele Entrückung. Usklik äravõtmise esimene ülestõusmises.) Kreeklased uskusid, et jumalad võivad kedagi elusalt, surma maitsmata Elüsiümisse võtta.

Üldiselt kujutatakse hauatagust elu enam pessimistlikult. „Achilleus tahaks meelsamini olla päiline maapeal, kui kuningas surmariigis.“

Müstilistes salauhinguis, eriti Orfismis, oldi vaatel, et hing on jumalik õhk ja keha on õudne wankikong, seega hing on maises elus wangi. Maine elu on karistus.

Filosoofilised spekulatsioonid tõid suure pöörde kreeka eshatoloogiasse, tehes seda peaaegu üleliigseks. Sealpoolsuse konkreetseid pildid pühitakse välja, — need tunduvad liig naiivseina — ja surematuseusk lõõb wankuma. Hing on ainult idee ideede maailmast, (Plato) või midagi selletaolist. Ja siit lahkudes läheb sinna jälle — algkodumaale. Mõtteteadlased jumaldate Platoga eesotsas tembeldavad rahvausundi meelelisi sealpoolsuse kujutelmel lihtsalt wagadeks või mõttetuiks valmideks. Suured mõteteadlased targutavad esiteks surematuse, põrgu ja õndsuse paiga kallal. Stoikerid ja epikuurlased kahtlevad üldse hinge edasielamises ja hauatagusesse ellu. Skeptikerid hiljem eitafid seda hoopis.

Filosoofilistest targutustest tehakse praktilised järeldused: et meie midagi kindlamat ei tea hauataguse elu kohta, on raske tõestada selle olemasolu. Kõige mõistlikum on: kasutada lühikest elu targu, võtta sellest, mis võtta on. Teeme elu siin mugavaks. Hästi tuntud on selle vaateviisi devii: „sõõgem ja joogem, sest homme sureme ära!“ Rooma kirik pani epikurismi vande alla. See oli keelatud ilmavaade kuni renessansi ja humanismi aegjürguni. Pärast on see kogenud mitugi ülestõusmist — õige mitmel näol: Küll piiblikriitikas ja liberalismis, küll teaduses paljudel aladel, viimastel aastakümneil sotsialismis ja bolsevismis. Iseloomustavad on siin juudist-sakslase Hinrich Heine sõnad: „Taeva jätame inglitele ja varblastele, meie korraldame elu siin praktiliselt.“

Roomlaste eshatoloogia on kreeklaste omast värvivaesem. Nende põrgu ja taeva kujutelmid on kahvatumad. Arvati, et surmariik on sügaval maapõues, kõigile ühine. Iga linna ligidal on kaevatud suur auk — tee allilma. See on kinnipandud suure kiviga. Kolm korda aastas veeretati see ära, 24 augustil, 5 oktoobril ja 8 novembril. Surmariik oli siis avatud ja selle elanikud võisid tüürikeseks ajaks maapeale tulla. Neil päevil ei peetud lahinguid, ei peetud koosolekuid ega pulme. Ei tehtud suuremaid ärioperatsioone. Üldse pidi kõik suurem tegevus olema soigus. Allilma elanikud on enamasti kurjad ja verejanulised. Leidus ka sellest erinevaid vaateid. Kuid need ei paku palju olulist uut. Isepaigus on need enesetapjad, kes kaaluva põhjuseta paljast elutüdumusest käe enese külge pannud. Need igatsevad nüüd palavalt maapeale tagasi ja oleksid nurisemata valmis kandma kõiki eluraskusi. Kusagil on ka pisarate väli, kus kirgliku armastuse ohvrid värskete haavadega ringi kolavad ja troosti otsivad.

See vaade ei olnud küll üldine, siiski tuttav, et kui õiged on Elüsiümi s veetnud tuhat aastat ja unustuse wetest joonud, võivad elavate maale tagasi tulla ja hakata elama uut elu, endisest rippumatut.

Vanade germanlaste eshatoloogias tõstaksin siinkohal esile ainult paar-kolm iseloomustavat joont. Nad uskusid maailmalõppu. Järgmiste märkide järele võib ennustada selle lähenemist: Vennad on isekeskis tüüis. Õeksete lapsed vihavaenus. Porduelu on igapäine. See on mõõga- ja tapluse aeg. Suured tormid. Kolm aastat on järgemööda pakane talv. Koledad elukad neelavad päikese, kuu ja taevatahed alla. Jumalad viskavad tuld maha. Maa hakkab põlema ja hukub. Maailma põlemisest tekib uus maa. Külvamata kasvab nisu. Enamus hukub maailmaga. Jumalate hulk ja üksikud õiged (kangelased) on alles. Elatavad endid hommikukastest. Rasket tööd palehigis pole tarvis teha.

Ühe teise variatsiooni järele hukub suures maailmapõlemises kõik. Midagi ei jää järele. Isegi jumalad ja vaimud hukuvad. Absoluutne mitte midagi. (Järgneb.)

Risti all.

C. Martensi mälestusi wanast ja uuesti Wenemaast.

Tõll. D. B.

13

Olin küll waba, kuid pidin alaliselt pagema. Mu waenlased ei pühanud, ja ifka jälle pidin ma wahetama enda asupaiga, omad jäljed kustutama. Armastatud koduga ja perekonnaga ühendajid mind waid lühikesed tunnid, siis kadusin jälle külast. Elasin mägedes, ühes ja teises linnas, kus wähegi wõimalik, seal korraldasin ewangelskatsioonikoosolekuid, kuid ei teinud kانا, jälle saadi mu jätile, ja ma põgenesin. Mu seisuford muutus ifka kriitilisemaks. Naine ja lapsed lattuud raskusise tütar peeti wangis, et saaks teada, kus ma wiibin. Ta lasti küll jälle wabaks, kuid nad elasid alalises kartuses ja palusid mind lahtuda Wenemaalt. Mul ma ei tahtnud, oli waluus lahtuda rikkalt tööpõllult. Ent siis nägin, et ei olnud teist päästetud, kui ma ei tahtnud kaduda jällegi G. B. U. müüride taha. Teadsin, et teistforbist ei pääse ma sealt nii kergesti. Suure waewaga mul õnnestus saada wälispasssi, ma tohin õelda, Jumal juhtis inimeste südameid, muudu poleks see kunagi olnud wõimalik. Teised ootasid kuudekaupa, ega saanud passsi.

Enne arajõitu oli mul veel palju korralbada omaeste lähema tulewiku kindlustamiseks. Siis tegin lahtumiskäite kogudusis. U. linnas sain oma naiselt kirja:

„Armas C., ära tule koju. Su kohta on kaebus esitatud G. B. U.-le, nagu oleksid omanud wälispasssi ülekohtusel teel. Nüüd nad tahawad sind uuesti wangištada. Ma ei ela seda teistforbist üle. Palun, ära tule, me kõik palume sind, sõida kohe wälismaale.

Raske lõpp mulle! Jumalagajätmata lahtuda Wenemaalt. Kes teab, kas kunagi enam saan näha naist ja lapsi. Ühel esmaspäewa õhtul hakkas weerema rong, mis pidi mu wiima läände. Bimedal õöl mööbusin kohalt, kus elas mu perekond. ei kedagi olnud jaamas, kellel oleksin wõinud suruda kätt. Kauguse kadusid küla tuled, rattad weeresid, telegraafitulbad wuhisesid mööda. Küllma käega haaras mu südant teadmine, et olen äkki.

Rong wäljus ka järgmisest linnast. Sammusin läbi wagunite, ja kui jõudsin ühte waguniossa, nägin seal oma naise ja lapse. Rõõm ja ällatus tulid nii ootamata, et ei saanud sõnagi juust. Tahtsin tulla ka siia wagunisse, õstsin endale järgmises jaamas platifaardi, kuid seal tuli mu tütar mulle jootstes wastu ja hüüdis:

„Sia, jää siia jaama, keegi kommuniist meie külast sõidab meie järele ja peab meid terawalt silmas.“

Ruttu tõin asjad rongilt, sest asi oli liig kardetaw mulle,

ja sõitsin tuttawate poole rohtlaande. Nii pääsin hädaohust ja wõisin oodata järgmist rongi. R.-is kohtasin jälle omadega, ja waitules pühitsejime mu nooreima tütre kihluspäewa ja mu lahtumist lugulaste juures metsas. Oid unustamatud tunnid. Ugejime Joan. 17 ja palusime koos. Siig ruttu mööbus päew. Õhtul nad kõik saatsid mind jaama. Kaugusest lähenesid kaks tulefilma. Rong saabus. Veel wiimane sülelus, käesurumine, ja astujime wagunisse pojaga, kes sõitis muga wälismaale. Rattad hakkasid liituma, alul pikkamisi, siis ifka kiiremalt. Piharjilmil nägin omi armsaid kaduwat, walged rätid lehwisid kaugemal ja kaugemal, ja me olime lahtutatud. Kas näeme veel üksteist siin all? Do, te unustamatud armsad, kui palju rõõmsaid tunde olen jaganud teiega, kui palju walu olemine kannud koos. Kui jageli ajas surmahirm meid üheskoos palwete. Kui jageli olime laiali paisutatud, mina seal, teie siin. Kuis kogesime Jumala imelist hoidmist ja töotasime kuuluda talle ja usalbada teda!

Ch.-s weetsin mõne päewa õbede-wendade juures, kes kohe korraldasid jumalateenistuse. Käekitsin Jumutamise raamatu 2. peatükist: „Õnnistatud palwe järel lahtusin, ja mõnigi ütles piharjilmil: „Õled õnnelik inimene, et pääsed wälja. Meie peame siia jääma. Ah, millal tuleb aeg, et hõiskame Sionis?“ Palju terwitusi saadeti muga, delbi:

„Terwita kõiti jumalalapsi wälismaal. Ütle neile, milline on Ingu Teruusa'emma müüriaga. Paluge me eest!“

Wend C. M.-is haaras mu käe ja ütles piharjilmil:

„Sina oled waba ja lähed wendade juure wälismaale. Mõtelge mu peale, sest ootan iga tundi, et wiiake mind jälle G. B. U.-sse. Jumal üksi teab, kuis lähed mul seäl.“

Need sõnad wäga liigutasid mu südant, teadsin, mis see tähendab.

Kiirrong wiis meid lähemale piiritjaamale. — Passide järelewaatus — tollirewision — kõik mööbus raskusita. Siis jõitfime pikkamisi üle rewolutsioonimaa piiri kõigi ta kolebustega ja kitiwubustega — wõõrsile, wabadusse.

Nüüd olen Saksjamaal. Terwitused wendabelt sealpool piiri, kes kannatawad Jeeluse pärast, olen ma ebasi annud. Mu elamused on wäite wäljawõete wiletsust, milledest läbi lähwad paljud jumalalapsed Wenemaal. Ergutaks need kirjeldused pibama kalliks aega teid, jumalalapsi, kes kuulutate wabaduses me kuniinga ewangeeliumi, ja jõuats te südameni me wendade palwe:

„Paluge meie eest!“

Õpp.

Kirjandusest.

„Kui lõpp tuleb“ on Vilho Rantase uue teose nimi, mis märtsi alul ilmus Soomes. Siin käsitatakse Baxteri ennustuste tõeksminekuid. Mees, kes piibelt uurides sai selgusi Jumalalt wiimase aja sündmuste kohta ja neid avaldas a. 1866 oma raamatus „40 ennustuse imet aastate 1908—31 vahel.“ Ja imelikul kombel on paljud neist ennustustest, täpselt täitunud. Kõik näitab, et elame wiimastes aegades, kus pea võib tulla üleilmiline rewolutsioon, metsalise aeg ja Issanda tulemine. Kuidas peaksid usklikud walvel olema, et valmis olla kas kannatusteks või Issanda tulekuks. Kui palju siiski leigust, hooletust, parteimeelt, uskkondade wahelisi õõrumisi ja ilmameelt. Kes jääb siis seisma, kui see kõik tuleb?

Pühadeks soovitame:

Misjonär Taavet Brainerd, suur palvevägilane. Väljavõtteid ta päewikust Valter Searle järele. Tõl-

kinud A. Aguraijuja. Soojalt võime selle raamatu ilmumist terwitada. Siin avanewad eesriided ja võime sisse waadata jumalamehe hingesügavustesse, et jälgida ta raskeid palvevõitlusi enda pühitsuse ja paganate pöörmise pärast. See on elav pilt tõsiste, täiesti Jumalale andunud tööregijate Ketsemanest. Mitmed tähtsad jumalariigi töötegijad on seda lugedes saanud uut tuld südamesse isiklikuks palveeluks ja armastuseks paganate vastu. Kui tuleb taas Suur Neljapäew ja Reede, siis soovitasime küll jätta korrakski ajalehed ja romaanid ning lugeda seda raamatut. 56 lhk. Hind senti.

„Risti all.“ C. Martensi mälestusi Vanast ja Uuest Wenemaast. Nüüd wiimaks on see paljudest kaua oodatud raamat ilmunud. Kes wähegi huvitatud käesolevast ajast, kus kõik imekiirelt areneb anti-kristuse kui ka Kristuse ilmumise poole, see leiab sellest raamatust kujuka tõenduse selleks. Kõige põneval viisil on Martens jutustanud neid olu-

kordi, mida üleelavad tuhanded usklikud Venes. Siin silmame ühtlasi seda suurt nälga evangeeliumi järele, mis elab Vene rahva hinges, keda hoitud aastasadu pimeduses ja kombeteenistuses. Noorte Elu lugejad on seda juttu juba jälginud meie ajakirjast, kuid palju parem on seda tervikuna omada ja ühe joonega läbi lugeda. Võib seda osta ka teistele kinkimiseks. Ta sobib kingiks nii usklikudele kui uskmataudele. Väga hästi võib ta äratavat tööd teha paljude juures. Loodame erilist huvi selle levitamiseks. Paljud juba ammu ootasid seda.

Ilusa kaanejoonistusega, sisuilustused ja ainult 35 s. Lehekülgi 96. Saksa keeles müüdi seda lühikese aja jooksul tuhandeid läbi ja nii ilmus mõne kuu pärast juba 2. trükk.

Juudas Iskariot. P. Singi poeem, mis kujutab piibli ühte traagilisemat isikut ja ta õnnetud lõppu. Seal kõrval Õnnistegija isik ta kannatused, Ketsemani öö ja Kolgata. Mõju aitavad tõsta kunstnik Kase ilustused. Hind 15 s.

Hispaania vennad. D. Alcoki põnev jutustus usklikkude tagakiusamistest katoliku kiriku poolt His

paanias. Kõige fanaatilisemad olid tagakiusamises just hispaanlased. Seal koledaimal kombel inkvisitsiooni kohus piinas usklikke ja surmas neid. Ja siiski leidis palju kangelasi, kes valmis olid Kristuse pärast kõik kannatama. Hind 35 s.

Kõik need raamatud on kõige paremaks pühade lugemismaterjaliks. Ühegi Ühingu kirjanduslualau ärgu nad puudugu.

Tellida: Eesti C. E. Liit, postkast 284 ehk Koidu 68-b—6 Tallinn.

Kirjavahetuseks on parem tarvitada C. E. liidu poolt trükitud piltpostkaarte vaimuliku sisuga, kui et ostate harilikke ilmalikke postkaarte. Eriti pühade tervituste saatmiseks. Seni on ilmunud: 1) Jeesus ja Nikodemus. 2) Dr. Clark. 3) Taeva poole.

Hind à 6 senti. Suuremal arvul 0/0.

Pühadeks kinkida on ka head Job. Tamvergi vaimulikkude soololaulude noodid: 1) Igatsus, 2) Õhtu rahu, 3) Sest saan ma küll. Hind esimesel 75 s. teisel à 50 s. Saada ühingute kirjanduslaidadelt ja muusika äridest. Võib ka otse C. E. liidult tellida.

Ajajääl. (Järg.)

õhku. Eelmisel saanil istusid professor Silhard ja ta assistent Schirmforst, kuna Emil ja härra Hortung olid võtnud omale platsi teises saanis.

Voorimehed, vahtides ammuli suuga hariliku joomari klaasistunud pilguga, pahandades isegi oma sõiduriistade kellade helina üle, sundisid piitsa abil väikseid hobuseid ikka kiiremale sõidule. Ka

nemadki oleksid sõidust loobunud, kui suur palk poleks neie ahvatlenud. Kui nüüd aga maalune rigin ja ragin tõusis, hakkas neil hirm. Nagu kinniseotud kangelased, kes püüavad katki kiskuda tugevaid köidikuid, löid veed plaksudes vastu jääkatet ja lakkusid ahnete keeltega pragudel ja lõhedel.

(Järgneb.)

MÕNDASUGUST

„Saatana kummardajate“ sekt paljastati Warssavis. Tehtud juurdlusel nende 85 aastase peamehe majas on tõestatud mõndagi omapärast. Saatana kummardamisega ja ristiusu eitamisega ühenduses teotati usklikke talitusi ja pühakoja riistu. Nad peavad endid piiblis Apt. räägitud nõia Siimona järelkäijateks. Peamehel on suur mõju liikmete üle.

Soodoma ja Komorra varemeid on Rooma Pantifikal — piibliinstituudi ekspeditsiooni poolt väljakaevatud. Asukoht Surmamere ligiduses. Väljakaevamisel on leitud kivimüüre, viljaate, telliskiviahje, saviriistu, iluasju ja inimeste luukeresid.

Ikka enam ja enam tõestavad piibli jutustuste tõepärasust väljakaevamised. Needki peaks panema uskuma kahtlejaid.

Bodelschvinghi sünnipäevast möödus 6. märtsil 100 aastat. Palju võiks jutustada selle aadliseisusest pärit suuresüdamlise usumehe ohvrimeelsest tööst viletsate elu parandamiseks. Kõige parem mälestussammas talle on aga suur Bielefeldi asutus, langetõbiste, nõdramoistuslikkude, kurtummade jne. heaks.

Kas Sokrates, Aleksander Suur ja Napoleon elasid? Suurte ajalooliste isikute ümber on alati olnud palju vaidlusi. Mida kaugemale aja poolest nad siirduvad minevikku, seda enam kahtlusi. Viimaks kaheldakse ka nende olemasolugi üle. Nii on käinud nendegi suurte meestega. 18 sajandil oli kaalukaid hääli, kes arvasid Sokratest ainult Plato väljamõelduseks. Ka Aleksander Suurt pidasid skeptikud ainult mythose-kangelaseks. Samati käis

ka isegi Napoleoniga. Aastal 1837 kirjutas katoliku preester Jean Baptiste Peres raamatu, milles terava loogikaga tõestab, et Napoleon ei elanud iialgi, ta olevat ainult päikese personifikatsioon ja Prantsuse moodne legend.

Pole siis imeks panna, kui uskmata meel ka Kristust püüab ajalooliselt olematuks teha, et ei olla küllaldaselt selgeid tõendusid ta kohta. Meie aga usume, et Napoleon elas ja usume, et Kristus siin maakamaraal elas ja kõndis, kuigi sest ligi 2000 aastat möödunud. Veel enam — sedagi, et ta oma töötuse järele jälle tuleb.

Saulusest Pauluseks. Nagu „Päevaleht“ teatab, on end. Eesti haridusminister J. Annusson Ameerikas saanud usklikuks ja liitunud baptistidega. Kui see on tõsi, siis on küll Saulusest saanud Paulus. Paljud mäletavad veel A. kui ägedamat usuvastast, kes sõdis usuõpetuse vastu koolides, piibliimede üle kirjutas mõnitavaid ja mahategevaid kirjutusi ajalehtedes, näidates, et see kõik võimatu on uskuda. Ei suutnud ta seedida eriti Noa laeva lugu. Kuid minnes Ameerikasse Eesti konsuliks ja siirdudes pärastpoole oma keemiku erialale kusagil suuremas vabrikus, on kokkupuutumine usulise mõjuga Ameerikas tedagi arusaamisele viinud, et usk pole mingi ajast ja arust maha jäänud asi, vaid jõud, mis inimsugu ükspäinis võib edasi viia õnne poole. On ju Ameerikas suurem osa tähtsamaid riigitegelasi ja muid ühiskonna elus suurte teenetega isikuid tõsiusklikud.

Imed sünnivad tänapäevgi. Külmadest võivad veel keevad saada ja ennemini kui leigetest. Tihti suur trotsimine Jumala vastu tähendab peatset murdumist.

KODUMAA TEATEID

Liidu aastapeakoosolek on nelipähi konverentsi ajal. Liidu waimuliku konverentsi on lubanud Paide noored oma poole võtta. See oleks 20.—21. juunil s. o. enne Jaanipäewa. Mõlemalgi ootame kõikide ühinguote osavõttu.

Tallinnas peeti Sinises Kistis 1. märtsil kirjandusõhtut. Refereeris möödunud aasta ilmunud waimuliku kirjanduse üle w. E. Ader. Möödunud aasta toodang pole suur küll nii väga arwuliseft kui wäärtusliseft. Mitmed uued asjad on ilmunud. R. Kaupsi „Kändelamuft Ameerikas“ on üks tähefadam raamat, millist mitmel ajal pole ilmunud. P. Singi „Suudas Zkariot“ kui poem ka esmatordne waimulikul alal. E. Männi „Kui Jumal nutab“ on saawutanud head edu. Peale nende mitmed muud.

Nimetatud kõift deklameerisid katekendeid õed E. Sawing, M. Rosenstrauch, M. Sink ja w. W. Weernä. Muftkaaslet oia täitis lahelikwartett õ. Singi juhatusel. Lõpuks ewangeliseeris P. Sink. Kuulajaskond oli seekord tuisje ilma tõttu wäiksem kui eelmistel kordadel. Oli siiski huwitan.

2. märtsil peeti järgmine kirjandus-noorsoo õhtu „Pando-rini“ saalis. Refereeris E. Männ ainel „Nägematu mõjutaja“ väga huwitatavalt kirjanduse mõjuft rahwale, mis wõib wia mõningail juhuseil enesetapeteni ja woiwadeni. Waimuliku kirjanduse ülesanne on üles tõsta, juhtida Jumala juurde inimeft. Soolo lauludega esines H. Ruidit ja Klaweril M. Sink. Lau-lis laulukoor D. Usmani juhatusel. Sagati wahpeal wanu Noorte Elu numbreid, mis lattu seisma jäänud wabatahtliku

mafsu eest. Ewangelisatsiooniga P. Singi poolt lõppes see koosolek.

Oleks soowitan, et ka teistes ühinguis saaks korraldatud selliseid õhtuid ja neis wõimalikult seisma jäänud Noorte Elu numbreid lewitatud.

Beerenni tänawa haiglas on käidud mitmed korrad laulukooriga laulmas, seltsis õp. Bidderiga. On olnud õnnista-tud koosolekud seal. Kus saatan ja patt on teinud oma laas-tawat tööd maha tallates noorte elu patuporri ja kõlbmatuße ellu, seal tuleb Jeesus, kes walmis haawu parandama ja ewan-geliumi läbi südant uwendama.

Raadios peeti 20. fep. Joh. Tamwergi helitõõbe õhtut. Kanti ette ka melodeklamatsioonid ja waimulikud soololaulud. Wiimased ilmusid hiljuti C. E. Liidu kirjastusel.

Noarootsi kirikus peeti 1. märtsil Thoreni mälestus-päewa. Teatavasti tema õnnistatud töö tagajärjel puhles walbam ärkamine, mis lewines üle Põhja Eesti. Praegu töö-tab seal õpetajana meile paljudele tuntud wend Tannebaum. Kõiklalisena oli mälestuspäewal w. Pitkjaan, kes nõadalapäewad töötas Noarootsis.

Õfiiõpetuste arw kasvab. Wälismailt on wiimasel ajal peale tõsiste piiblikuuriõpete eht ruskelastide sisse tulnud ja ajunud töötama ka „kristlik teadus“. Õfimehed peawad suurt propagandat raadio kaudu makstes kilmneid tuhandeid selle eest, teijeb töötawad Tallinnas Koibu tänawal.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutav toimetaja: P. Sink. Toimetuse aadress: Tallinna, Koidu t. nr. 68 b—6.

1850

Teatan

oma armsatele sõpradele ja õdedele-vendadele üle laia kodumaa, et on kohale jõudnud välismaadelt värsked-hästiidanevad-sordieht aiavilja-, lille- ja loomatoidu-

seemned.

Kõik seemned on ära proovitud!
Seemne häduse eest vastutus!!

Saadan ilma saarekuludeta kõik seemned igale poole tellijaile kätte, kui hind ette ära tasatud.

Märkus: Palun kõiki tellimisi vaatamata nende suurusele — kohe ära saata, juure tähendades aeg, millal seemned saata tulevad, et kõik hooajal rahul-dud saaksid. Aednikkudele ja müüjaile häd % %

Hinnakiri tasuta.

O. M. Leilov'i seemneäri LELLE

Kas Teie loete igapäev Piiblit?

Briti ja Väljamaa Piibli Selts Eestis võimaldab kõigile oma mitmekesisest väljavalikus-kohase Piibli leida.

Külastage Depood! Rataskaevu 4 Tallinn.

HELSINGI RIIDEKAUPLUS

omanik M. KABAL

Tallinn, V. Karja t. 7. Tel. (2)12-09.

Siidi, villase, linase ja pesuriide kaubad. Mõöbliriided, põrandariided, vaibad, akna-kardinad j. n. e.

Hinnad õiglased ja odavad.

Usklik hambaarst pr. M. Sacharias.

Plombeerim. kunstl. hammaste parandamine.

Vastuvõtmine 11—1 ja 4—6.

Lai t. 7—3.

Teen iga-juguseid **kellasepatõid.**

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Wilkardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. **E. Henny.**

K.-Ü. „Külvaja“ trükk, Keilas.

Hind 15 senti.